

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Informacja Krystyny Szumilas, ministra edukacji narodowej, na temat kierunków planowanych działań w zakresie oświaty i wychowania przedstawiona na posiedzeniu Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej 11 stycznia 2012 roku.

Obejmując urząd ministra edukacji narodowej powiedziałam:

„Chcę, aby najbliższy okres był dla polskiej szkoły czasem stabilizacji i spokojnego wdrażania zainicjowanych wcześniej działań. Dzisiaj najważniejsza jest pomoc nauczycielom i dyrektorom we włączaniu do praktyki szkolnej wprowadzanych projektów. Na tym zamierzam się skupić. Ważny jest również dialog ze środowiskiem, wsluchiwanie się w głosy rodziców i nauczycieli oraz reagowanie na ich potrzeby. Natomiast nadrzędną wartością musi być zawsze dobro uczniów, bo to oni są najważniejsi.”

Te słowa są aktualne również dzisiaj, po kilku tygodniach mojej pracy.

Przedstawiając Państwu plany na przyszłość chcę podkreślić, iż najważniejszym celem będzie dla mnie dbałość o jakość kształcenia. To ona ma wpływ na szanse edukacyjne młodych Polaków oraz ich przyszły dobrobyt. Im lepiej polskie szkoły będą kształcić, tym lepiej obecni

uczniowie będą przygotowani do konkurowania wiedzą i umiejętnościami w zmieniającym się świecie.

Współczesny świat stawia przed szkołą coraz większe wyzwania i wymusza zmiany. Jednak samo ich zadekretowanie nie gwarantuje automatycznie podniesienia jakości kształcenia. Najlepsze prawo, najwspanialszy pomysł, aby przynosił pozytywne efekty potrzebuje czasu na jego wprowadzenie. Szkoła jako instytucja, ale również pracujący w niej i współpracujący z nią ludzie (nauczyciele, dyrektorzy, rodzice i samorządowcy, całe otoczenie szkoły), potrzebują czasu na poznanie znaczenia zmian, ich zaakceptowanie i skuteczne, dające trwałe efekty wprowadzenie w życie. Moim obowiązkiem jest stałe monitorowanie i ewentualne korygowanie niektórych rozwiązań, gdyby zaistniała taka potrzeba, a także wspieranie nauczycieli w ich wprowadzaniu.

Ostatnie lata były dla polskiego systemu edukacji okresem wprowadzania ważnych zmian, których kierunki zostały wytyczone na podstawie solidnej analizy wniosków z badań krajowych i międzynarodowych. Wprowadziliśmy nową podstawę programową kształcenia ogólnego, postawiliśmy na rozwój edukacji przedszkolnej, zmiany w edukacji wczesnoszkolnej i obniżenie wieku szkolnego; zdefiniowaliśmy na nowo zadania nadzoru pedagogicznego i przygotowaliśmy głębokie zmiany w kształceniu zawodowym.

Od 1 września bieżącego roku nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego zacznie obowiązywać w szkołach ponadgimnazjalnych. W średnich i zasadniczych szkołach zawodowych trzeba wprowadzić

zmiany wynikające z ostatniej nowelizacji ustawy o systemie oświaty. Konieczne jest jak najszybsze podpisanie rozporządzeń określających zasady organizacji pracy w szkołach ponadgimnazjalnych, tzw. ramowych planów nauczania oraz rozporządzenia o kwalifikacjach. Zamierzam to zrobić już w przyszłym tygodniu.

Jeżeli chodzi o egzamin gimnazjalny. W kwietniu dla pierwszego rocznika gimnazjalistów uczących się według nowej podstawy programowej będzie przeprowadzony egzamin gimnazjalny według nowych zasad, spójnych z tą podstawą. Przygotowane i udostępnione zostały przykładowe arkusze egzaminacyjne a także klarowne zasady ich oceniania. Ponadto opracowany został specjalny zestaw arkuszy egzaminacyjnych, konsekwentnie zgodny z arkuszami przykładowymi oraz z arkuszami przygotowywanymi na kwietniowy egzamin, umożliwiającą szkołom przeprowadzenie diagnozy umiejętności swoich uczniów. W diagnozie tej wzięła udział większość polskich gimnazjów. Jej wyniki są obecnie przedmiotem wnikliwej analizyuczonych. Podobnej analizie zostaną poddane wyniki kwietniowego egzaminu gimnazjalnego.

Zastosujemy podobne zasady postępowania przygotowując egzamin maturalny oraz sprawdzian po szóstej klasie w roku 2015, które zakończą okres wprowadzania reformy programowej. W najkrótszym możliwym terminie ustalę i przedstawię opinii publicznej informacje o kształcie i zasadach, które będą obowiązywać w 2015 roku na egzaminie maturalnym a także na sprawdzianie po szóstej klasie.

Wszystkie zmiany, aktualnie wprowadzane w systemie kształcenia polskich uczniów są odpowiedzią na wyjątkowy w skali Europy wzrost aspiracji edukacyjnych młodych Polaków. To ogromny kapitał rozwojowy naszego kraju, którego nie wolno nam zmarnować. Sytuacja, w której ponad połowa młodych ludzi z każdego rocznika ma ambicję zdobyć wykształcenie wyższe, jest naszą szansą rozwojową, którą musimy jak najlepiej wykorzystać. Zadaniem systemu oświaty jest jak najlepsze przygotowanie młodych ludzi do realizacji ich marzeń. Jeśli marzenia te się spełnią, nasz rynek pracy otrzyma potężny zastrzyk młodych, dobrze przygotowanych fachowców, a społeczeństwo wzbogaci się o aktywnych, kreatywnych, radzących sobie w życiu obywateli, co pozwoli nam na dokonanie istotnego skoku cywilizacyjnego.

Aby te cele zrealizować potrzebna jest koncentracja uwagi na efektach kształcenia. Niezwykle istotna jest zmiana treści i sposobu uczenia. Konieczne jest położenie nacisku na kształcenie kompetencji kluczowych, niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie, a raczej w świecie przyszłości oraz zastąpienie wiedzy encyklopedycznej (dziś łatwo dostępnej w sieci) na rzecz kształtowania umiejętności korzystania z różnych źródeł, interpretowania informacji i krytycznego myślenia. Potrzebne jest położenie nacisku na eksperymentowanie i przeprowadzanie doświadczeń, stosowanie metod aktywizujących i realizowanie projektów edukacyjnych. Istotna jest również możliwość samodzielnego rozszerzania wiedzy i umiejętności na dziedziny do tej pory mało obecne w kształceniu na poziomie średnim, tj. możliwość realizacji zajęć artystycznych i ekonomii w praktyce. Wszystko to ujęte zostało w

nowej podstawie programowej, w formie wymagań ogólnych i szczegółowych, wraz z zaleceniami sposobu ich realizacji. Zdaję sobie jednak doskonale sprawę, że choć podstawa zobowiązuje nauczycieli do kształcenia zgodnie z opisanym powyżej modelem, niezbędne będzie stałe monitorowanie sposobu jej wprowadzania - na to również będę zwracała uwagę.

Na lepsze efekty kształcenia wpłyną także nowe zasady organizacji nauki w szkołach ponadgimnazjalnych, które:

- Gwarantują uzyskanie przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych wspólnego i jednakowego zasobu wiedzy w zakresie podstawowym poprzez dokończenie programu nauczania tworzącego spójną całość z gimnazjum (liceum ogólnokształcące – 1 rok, technikum – 2 lata, zasadnicza szkoła zawodowa – 3 lata). Wiedza ta stanowić będzie fundament wykształcenia ogólnego, umożliwiając dalsze zdobywanie wiedzy na poziomie rozszerzonym lub kwalifikacji zawodowych.
- Zobowiązują każdego ucznia liceum ogólnokształcącego do realizacji na poziomie rozszerzonym od 2 do 4 przedmiotów, a w technikum 2 przedmiotów. Obecnie zbyt duży odsetek uczniów uczy się bowiem wszystkich przedmiotów jedynie na poziomie podstawowym – jest to zbyt powierzchowne, by mogło stanowić dobry fundament dla zdobycia wymarzonego wykształcenia wyższego.

Wprowadzony zostanie mechanizm, który zapewni zachowania odpowiednich proporcji pomiędzy wiedzą humanistyczną, a przyrodniczą.

Uczeń liceum ogólnokształcącego będzie musiał realizować przedmiot uzupełniający Historia i społeczeństwo, w przypadku, gdy nie wybierze zajęć historii na poziomie rozszerzonym.

W przypadku technikum, dla zachowanie tej proporcji każdy uczeń będzie miał obowiązek realizowania przedmiotu uzupełniającego Historia i społeczeństwo.

Na jakość kształcenia wpływa również sposób sprawdzania i weryfikacji wiedzy oraz umiejętności uczniów. Potrzebne jest odpowiednie dostosowanie systemu egzaminów zewnętrznych do nowej filozofii nauczania. W miejsce dotychczasowej oceny umiejętności odtwarzania faktów encyklopedycznych lub weryfikacji gotowych schematów myślenia należy wprowadzić ocenę koncentrującą się na kluczowych kompetencjach uczniów, w tym na umiejętności krytycznego, twórczego myślenia i wykorzystania wiedzy do rozwiązywania problemów zbliżonych do realnie napotykanym w życiu. Wynik egzaminu musi być wiarygodnym narzędziem rekrutacyjnym na kolejne poziomy edukacji.

Dlatego konieczne jest zbudowanie profesjonalnego systemu wytwarzania zadań i arkuszy egzaminacyjnych, czyli konstrukcji tzw. narzędzi pomiaru dydaktycznego, wspartej za pomocą systemu profesjonalnej standaryzacji tych narzędzi. Niezbędne jest również zbudowanie dostatecznie bogatego i wszechstronnego zasobu zadań egzaminacyjnych (tzw. banku zadań) oraz zwyczaju systematycznego udostępniania zadań przykładowych. Ocena zadań powinna zaś opierać się na rzetelnym zbadaniu, w jakim stopniu uczeń pokonał zasadnicze trudności zadania. Należy zdecydowanie odejść

od sprawdzania według, tak zwanego, klucza na rzecz oceny holistycznej. Pozwoli to na lepsze ocenienie umiejętności ucznia i lepsze diagnozowanie jego możliwości intelektualnych.

Nowy system budowy arkuszy egzaminacyjnych oraz sposobu ich sprawdzania po raz pierwszy całościowo zostanie zastosowany podczas egzaminu gimnazjalnego już w kwietniu tego roku. Natomiast matura oraz sprawdzian według nowych zasad będą przeprowadzone w 2015 roku.

Jakość kształcenia stanowi również priorytet w szkolnictwie zawodowym. Przyjęta przez Sejm w sierpniu 2011 zmiana ustawy o systemie oświaty ma na celu modernizację kształcenia zawodowego i podniesienie jego jakości. Wprowadzane zmiany wynikają z potrzeb polskiej gospodarki i rynku pracy, powiązanych z nimi strategii rozwoju kraju i regionów oraz naszych zobowiązań jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Podpisałam już rozporządzenie w sprawie klasyfikacji kształcenia w zawodach, które realizuje nowe podejście do zdobywania wykształcenia zawodowego polegające na wyodrębnieniu w ramach poszczególnych zawodów pojedynczych kwalifikacji. Każda z nich obejmuje określony zasób wiedzy i umiejętności. Rozporządzenie wskazuje zawody oraz składające się na nie kwalifikacje, które kształcone będą w systemie szkolnym w zasadniczych szkołach zawodowych i technikach dla młodzieży. Definiuje również zawody, w których możliwe będzie zdobywanie pojedynczych kwalifikacji na kwalifikacyjnych kursach zawodowych prowadzonych przez uprawnione do tego szkoły i placówki.

Podpisałam również, w porozumieniu z ministrem rolnictwa i rozwoju wsi oraz ministrem środowiska, rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach obejmują zasób wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, które uczeń musi nabyć w procesie kształcenia. Zgodnie z ideą europejskich ram kwalifikacji zostały one opisane jako oczekiwane efekty kształcenia.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach ma istotnie znaczenie nie tylko dla jakości kształcenia zawodowego realizowanego w szkołach, ale także otwiera nowe możliwości dla rozwoju ustawicznej edukacji zawodowej osób dorosłych, zainteresowanych uzyskaniem dodatkowych kwalifikacji zawodowych lub zmianą zawodu. Kwalifikacyjne kursy zawodowe, które będą podstawą kształcenia zawodowego dorosłych, muszą bowiem uwzględniać w procesie kształcenia efekty określone dla poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie.

Wart podkreślenia jest również fakt, że po raz pierwszy w jednym akcie prawnym określone zostały opisy kształcenia we wszystkich zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Podpisane przeze mnie rozporządzenie zastąpiło ponad 200 obecnie obowiązujących rozporządzeń, a dyrektor i nauczyciele szkoły zawodowej w jednym dzienniku ustaw znajdą przepisy niezbędne do przygotowania wszystkich programów nauczania przedmiotów zawodowych.

Dzisiaj podpisałam również dwa następne rozporządzenia niezbędne do przygotowania szkół zawodowych do nowego roku szkolnego. Jest to:

- Rozporządzeni w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych,
- Rozporządzenie w sprawie egzaminów eksternistycznych.

Jednak podpisanie rozporządzeń to dopiero początek procesu zmian. Aby ułatwić dyrektorom i nauczycielom przygotowanie i wprowadzenie nowej organizacji kształcenia zawodowego oraz zmian programowych na stronach Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej już niedługo zostaną opublikowane przygotowywane obecnie przykładowe szkolne plany nauczania oraz programy nauczania dostosowane do nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach. Kontynuowane będą również szkolenia i konferencje dla dyrektorów i nauczycieli szkół zawodowych. Opracowane zostaną narzędzia do monitorowania wprowadzonych w szkolnictwie zawodowym zmian programowych i organizacyjnych.

Ustawa wprowadzająca zmiany w szkolnictwie zawodowym wymusza również zmianę struktury szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Samorządy zostały zobowiązane do stworzenia nowej sieci zawodowych szkół ponadgimnazjalnych w związku z koniecznością likwidacji liceów profilowanych, przekształcenia dwuletnich zasadniczych szkół zawodowych w szkoły trzyletnie, likwidacji lub przekształcenia dotychczasowych szkół dla dorosłych w licea ogólnokształcące dla dorosłych. Możliwe będzie również powoływanie w systemie edukacji nowych jednostek organizacyjnych tzw. centrów kształcenia zawodowego

i ustawicznego. Dla sprawnego przeprowadzenia modernizacji kształcenia zawodowego i ustawicznego konieczna jest ścisła współpraca z samorządami. W najbliższym czasie zaplanowane zostało przeprowadzenie konferencji i warsztatów dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Przygotowywane są również materiały informujące o zmianach, o koniecznych do podjęcia działaniach oraz zawierające odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania. Materiały te przekażę do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, które są organami prowadzącymi dla ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Potrzebne jest również współdziałanie wszystkich innych podmiotów związanych z oświatą zawodową i o taką współpracę będę zabiegała.

Wprowadzenie podziału zawodu na kwalifikacje oraz zasady potwierdzania zdobytych kwalifikacji w systemie egzaminów zawodowych wraz z obowiązkiem praktycznego sprawdzania umiejętności zawodowych na wszystkich egzaminach zawodowych, zobowiązuje mnie do przygotowania nowych narzędzi i sposobu oceniania egzaminów zawodowych. Pierwsze egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe według nowych zasad będą bowiem organizowane już w 2013 roku, a w procesie przygotowania zastosuję podobne mechanizmy przygotowywania zadań, jak w przypadku egzaminu gimnazjalnego.

Dla zwiększenia efektów kształcenia olbrzymie znaczenie ma także wykorzystanie szansy jaką daje wczesna edukacja.

Rozwój techniki i komunikacji, tempo zmian współczesnego świata powoduje szybszy rozwój małego dziecka. Dzisiejszy przedszkolak żyje

i wychowuje się w środowisku, które znacznie różni się od tego, w którym wychowywali się jego rodzice. Potrafi posługiwać się komputerem, ma dostęp do nowoczesnych gier i programów oświatowych, szybciej rozpoczyna edukację przedszkolną. Od dawna wiadomo, że na rozwój dziecka największy wpływ ma środowisko, w którym żyje. Ważne jest, aby stawiało przed nim nowe zadania, wyzwajające ciekawość. Małe dziecko uczy się spontanicznie, poznaje świat poprzez doświadczenie, nie systematyzuje wiedzy. Dlatego też tak ułożona jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego. Im dziecko jest starsze, tym bardziej potrzebna jest umiejętność porządkowania zdobytych informacji i wykorzystania ich od zdobywania następnych. Dla harmonijnego rozwoju dziecka konieczne staje się stopniowe przechodzenie od uczenia się spontanicznego do poznawania świata i zdobywania wiedzy i umiejętności w sposób zorganizowany.

Kompetencje poznawcze, zdolność do nabywania wiedzy i kreatywność, kształtowane są u dzieci od najmłodszych lat. W tym wieku najbardziej efektywnie daje się wykrywać i niwelować deficyty rozwojowe dzieci. Wczesne rozpoczęcie edukacji zapobiega dziedziczeniu przez dzieci niskich kompetencji intelektualnych, kulturalnych i społecznych, a to oznacza niwelowanie nierówności społecznych, utrudniających dziś start życiowy wielu młodych Polaków.

Cywilizacyjna zmiana, jaką jest jak najwcześniejsze objęcie dzieci zorganizowaną edukacją, zapewnia im szybszy rozwój, wcześniejsze odkrywanie ich talentów i korygowanie ewentualnych deficytów. Chcemy,

aby pod tym względem polskie dzieci miały warunki porównywalne z ich europejskimi rówieśnikami.

Polskie sześciolatki w niczym nie ustępują swoim rówieśnikom z innych krajów. Powszechnie znany jest fakt, że dzieci w tzw. „zerówkach” garną się do nauki czytania i pisania – rodzice odnotowują to z dużą satysfakcją. Należy do tego faktu podejść z całą powagą i konsekwencją. Zorganizować proces kształcenia tak, by wyjść naprzeciw tej naturalnej chęci. Rozpoczęcie nauki pisania i czytania w przedszkolu a następnie przerwanie tego procesu przejściem do szkoły, wiążące się ze zmianą nauczyciela kształcącego te fundamentalne umiejętności, w większości przypadków nie jest korzystna. Uczni pedagodzy zgodnie twierdzą, że proces kształcenia tych umiejętności powinien być spójny i w pełni uwzględniać naturalne w tym wieku, indywidualne różnice w tempie rozwoju poszczególnych dzieci.

Mimo, że w prawie 90% szkół podstawowych już dzisiaj przebywają dzieci sześciolatnie (w oddziałach przedszkolnych lub klasach pierwszych), ciągle niespełna 20% wszystkich rodziców zdecydowało się na wysłanie swojego dziecka do klasy pierwszej. Dziś w aż 92 gminach (na ogólną liczbę 2479) nie ma ani jednego dziecka sześciolatniego w szkołach podstawowych. Dlatego zdecydowałam się na zaproponowanie przesunięcia o dwa lata terminu wprowadzenia obowiązku szkolnego dla dzieci sześciolatków. Ten czas zamierzam wykorzystać na upowszechnienie wśród rodziców sześciolatków korzyści, jakie dla dzieci niesie obniżenie wieku szkolnego. Ten czas jest również potrzebny niektórym samorządom i dyrektorom na lepsze przygotowanie szkół na przyjęcie młodszych uczniów, m.in. poprzez

wykorzystanie dostępnych na ten cel środków z budżetu państwa oraz z europejskiego funduszu społecznego (program „Radosna szkoła” oraz „Indywidualizacja Procesu kształcenia...”).

Przesunięcie terminu o dwa lata jest również optymalne z uwagi na demografię. Od wielu lat liczba uczniów w szkołach podstawowych systematycznie maleje. Mimo, iż w roku 2014 do szkoły obowiązkowo będą uczęszczać wszystkie dzieci sześciolatnie liczba uczniów szkół podstawowych będzie w dalszym ciągu mniejsza od liczby uczniów z roku 2005/2006. (2 mln 588 tys., ponad 2 mln 600 tys. w 2005 r.).

Ostatnie cztery lata były okresem szybkiego rozwoju edukacji przedszkolnej. Liczba dzieci 3-5 letnich uczęszczających do przedszkoli wzrosła (47 % w roku szkolnym 2007 roku do prawie 72% w roku szkolnym 2011/2012). To największy wzrost w ostatnim dwudziestoleciu, ale z uwagi na start z niskiego pułapu zwiększenie liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym ciągle jest wyzwaniem aktualnym.

Działania, których celem jest zwiększenie liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym nie mogą koncentrować się tylko na roczniku najstarszym, tj. dzieciach pięcioletnich. Już dzisiaj wszystkie pięcioletki mają obowiązek uczestniczenia w edukacji przedszkolnej i ten obowiązek planuję pozostawić mimo propozycji przesunięcia o dwa lata wprowadzenia obowiązku szkolnego dla dzieci sześciolatnych. Wycofanie się na jeden rok z obowiązkowej edukacji przedszkolnej dla dzieci pięcioletnich byłoby krokiem wstecz i mogło by przyczynić się do dezorientacji rodziców.

Doświadczenia ostatnich czterech lat pokazują, że wprowadzenie obowiązku dla dzieci pięcioletnich nie spowodowało braku miejsc w przedszkolach dla dzieci młodszych. Procent dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 4 lat w 2007 roku wynosił 48%, a w 2011 wzrósł do ponad 68%. Podobnie w przedziale dzieci trzyletnich – 36% w roku 2007, 53% w 2011.

Wpływ na rozwój i organizację szkół i przedszkoli mają zasady ich finansowania. W aktualnej sytuacji finansowej państwa konieczne jest odpowiedzialne i rozważne podejmowanie decyzji w dialogu z zainteresowanymi stronami. Rozpoczęcie takiej dyskusji zaplanowaliśmy razem z Ministrem Administracji i Cyfryzacji oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego na marzec tego roku.

Z punktu widzenia uzyskiwania coraz lepszych efektów kształcenia niezwykle istotny jest profesjonalny system kontroli oparty nie tylko na kontroli prawnej, ale przede wszystkim na ewaluacji zadań realizowanych przez przedszkola, szkoły i placówki. Nowoczesny nadzór musi być zrównoważony systemem wspierania szkół, tak aby dyrektorowi i nauczycielowi pomagały profesjonalne ośrodki wspierające ich we wprowadzaniu zmiany.

Dlatego dla mnie nadrzędnym celem jest zbudowanie kompleksowego systemu zewnętrznego wspomaganie szkół i placówek opartego na placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotekach pedagogicznych. Zewnętrzne instytucje wspomagające muszą pomagać szkołom i placówkom w spełnianiu

stawianych im przez państwo wymagań oraz w realizowaniu oczekiwań uczniów, rodziców i nauczycieli.

System wspierania szkół i placówek nie może funkcjonować w oderwaniu od potrzeb szkoły, a przygotowywanie oferty doskonalenia nie może się opierać na ocenianiu potrzeb szkół jedynie przez pracowników placówek doskonalenia i być uzależnione od ich kompetencji. Jego oferta nie może być kierowana jedynie do pojedynczych nauczycieli, bez dostatecznej oceny potrzeb szkoły, w tym rady pedagogicznej, jako całości i szkoły jako instytucji,

Konieczna jest ścisła współpraca placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych ze szkołami oraz innymi instytucjami.

Aby zbudować całościowy system wspierania szkół i placówek należy na nowo zdefiniować zadania instytucji zajmujących się doskonaleniem i wspieraniem nauczycieli. Zobowiązać je do prowadzenia w szerszym zakresie długofalowych form pomocy szkole obejmujących cały proces wspomagania. Poczynając od przeprowadzenia we współpracy ze szkołą diagnozy jej potrzeb, poprzez pomoc w realizacji zaplanowanych działań, towarzyszenie w trakcie wprowadzanej zmiany, aż po wspólną ze szkołą ocenę efektów i współpracę przy opracowaniu wniosków do dalszej pracy.

Należy zobowiązać placówki prowadzące doskonalenie nauczycieli do pomocy szkołom we wdrażaniu polityki edukacyjnej państwa oraz do budowy i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek.

W celu zapewnienia spójności budowanego systemu zewnętrznego wspomaganie szkół zamierzam znowelizować rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli oraz równoległe w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, a także w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych.

Od roku 2012 prowadzony będzie projekt pilotażowy „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu szkolenia nauczycieli”. Projekt jest skierowany do wszystkich powiatów. Jego celem jest wprowadzenie do co najmniej 20% szkół nowego sposobu wspomaganie. Projekt będzie współfinansowany w ramach środków z europejskiego funduszu społecznego i przeznaczone jest na niego 167 mln. zł.

Na jakość edukacji wpływa także dobrze prowadzony nadzór pedagogiczny.

Poprzednia kadencja była okresem wprowadzania nowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego. Celem nadrzędnym zaproponowanych wówczas zmian, było wdrożenie takich rozwiązań, które zagwarantują efektywne sprawowanie nadzoru pedagogicznego, sprzyjające rozwojowi szkół i placówek. Zdefiniowano wymagania stawiane szkole, mające wpływ na jakość jej pracy, zbudowano obiektywne narzędzia pozwalające na uzyskiwanie obiektywnych informacji, umożliwiające dokonanie pełnej oceny działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności szkoły

i placówki. Wyniki nadzoru pedagogiczne przedstawiane są w formie dostarczającej informacje służące modyfikacji jej pracy, a samorządom lokalnym pozwalającej na kreowanie lokalne polityki oświatowej. Dane pozyskane w wyniku sprawowania nadzoru pedagogicznego są również użyteczne w kształtowaniu polityki oświatowej państwa.

Od momentu wprowadzenia nowej formy sprawowania nadzoru pedagogicznego – tj. od końca 2009 roku – ewaluację przeprowadzono w ponad 2300 szkołach i placówkach. Ewaluacja prowadzona jest z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, a wyniki są prezentowane na platformie internetowej dostępnej dla rodziców, nauczycieli, przedstawicieli samorządu terytorialnego i wszystkich zainteresowanych. Wizytatorzy podnoszą swoje kwalifikacje na prowadzonych w ramach projektu współfinansowanego z europejskiego funduszu społecznego „Doskonalenie nadzoru pedagogicznego” kursach, seminariach i spotkaniach. Obecnie w systemie pracuje około 450 ewaluatorów, tj. około 220 zespołów prowadzących ewaluację. Docelowo, a taki stan zostanie osiągnięty na koniec 2012 roku, przeszkolonych do prowadzenia ewaluacji będzie 810 wizytatorów, co pozwoli na utworzenie 405 zespołów prowadzących ewaluację. Przy założeniu, że każdy zespół przeprowadza nie mniej niż 15 ewaluacji w ciągu roku, docelowo rocznie w skali kraju przeprowadzanych będzie około 6000 ewaluacji, na podstawie których powstanie około 7000 raportów ewaluacyjnych.

Będę kontynuowała doskonalenie nadzoru pedagogicznego. Planuję, że pod koniec 2015 przeprowadzonych będzie łącznie około 30 tys. ewaluacji, co pozwoli na przygotowanie 35 tys. raportów.

Cyfrowa szkoła

Szkoła przygotowuje uczniów do dorosłego życia. Do życia w świecie przyszłości. W tym miejscu trudno powstrzymać się od przytoczenia słów Alberta Camusa mówiących o tym, że szkoła przygotowuje dzieci do życia w świecie, który jeszcze nie istnieje. Jednak bez uświadomienia sobie tej prostej prawdy trudno projektować rozwiązania i dyskutować o koniecznych działaniach, które należy podjąć w systemie edukacji. Rozmawiając o szkole i o planach warto uświadomić sobie, że postęp technologiczny, rozwój sposobów komunikacji, globalizacja bardzo szybko zmienia rzeczywistość wokół nas. To co niedawno, jeszcze kilka lat temu, było nowością, a czasem tylko marzeniem, dzisiaj jest czymś powszechnie stosowanym i obecnym w naszym życiu, albo dawno stało się już elementem przeszłości.

Odpowiadając na te wyzwania polska szkoła musi stać się szkołą przyszłości - „Cyfrową szkołą”. Nie oznacza to jedynie wyposażenia jej w pracownie komputerowe. Szkoła, nauczyciele i uczniowie, a przez to również rodzice, muszą zostać wyposażeni w e-kompetencje, mieć dostęp do e-materiałów, móc skorzystać z e-doskonalenia i mieć możliwość korzystania ze sprzętu tak, aby techniki informacyjno-komunikacyjne były wykorzystywane na każdej lekcji, jeżeli ułatwiają osiągnięcie zakładanego celu. Poza lekcjami powinny być wykorzystywane nie tylko do zabawy, ale również do rozwiązywania poważnych zadań. I nie chodzi o to, aby każda lekcja w całości była prowadzona przez nauczyciela w sieci, czy też z wykorzystaniem programów do zarządzania lekcją. Sprzęt powinien być narzędziem, które może ułatwić osiągnięcie zakładanych przez nauczyciela

celów. Chodzi więc raczej o to, aby wykorzystywać jego możliwości w sposób kreatywny, różnorodny i wspierający pracę nauczyciela i ucznia.

Należy również pamiętać, aby wykorzystując to narzędzie nie zapominać o zagrożeniach, które niesie ze sobą powszechny dostęp do informacji i uczyć uczniów, jak unikać związanych z tym niebezpieczeństw.

W najbliższym czasie przedstawię do konsultacji społecznych program pilotażowy (będzie to program rządowy), którego celem jest przetestowanie różnych rozwiązań technicznych i sposobu wspomagania nauczycieli korzystających z technologii informacyjno - komunikacyjnych na zajęciach oraz wybranie tych, które najlepiej sprawdzają się w praktyce szkolnej. Na cele tego programu zostanie wykorzystana zaprojektowana w budżecie państwa na rok 2012 rezerwa celowa w wysokości 50 mln. Złotych. Zadania związane z przygotowaniem nauczycieli do pracy z wykorzystaniem TIK, wspieranie nauczycieli wykorzystujących je w swojej praktyce oraz rozbudowa zasobów multimedialnych oraz umożliwiających wykorzystanie TIK w zarządzaniu szkołą, będą realizowane przy wsparciu środków z europejskiego funduszu społecznego.

Wnioski z pilotażu zamierzam wykorzystać do przygotowania długofalowego programu „Cyfrowa szkoła”, łączącego w sobie doposażenie w sprzęt, szkolenia i budowanie sieci współpracy nauczycieli wykorzystujących nowe technologie w nauczaniu oraz do budowania zasobów do wykorzystania podczas lekcji. Równocześnie rozpoczęte zostały prace na uruchomieniem projektu systemowego

współfinansowanego z europejskiego funduszu społecznego dotyczącego e-podręczników.

Aby te wszystkie zamierzenia skutecznie zrealizować, potrzebna jest współpraca ze wszystkim środowiskami uczestniczącymi w życiu edukacyjnym. Na taką współpracę liczę ze strony Komisji i Państwa Posłów przedstawiając dzisiaj ten program.